

Miroslaw Skarzyński¹

Rys. Sun Pin

Źródło: <http://www.dynastyarchives.blogspot.com/>, 23.02.2011.

Sun Pin – rozważania o logistyce

Sun Pin² (ur. ok. 380 r. p. n. e.), chiński strateg, często przedstawiany jako potomek lub krewny Sun Tzu, był autorem traktatu o sztuce wojennej „Metody wojskowe”³. Dzieło to, mniej twórcze niż traktat Sun Tzu⁴, poświęcone jest głównie zagadnieniom taktycznym. Jego dzieło w VII w. zaginęło, zostało jednak odnalezione w grobowcu dynastii Han, odkrytym przez archeologów w 1972 roku⁵.

Logistyka w działaniach wojennych

Przed rozpoczęciem działań wojennych należało zgromadzić odpowiednio wysokie zapasy środków materiałowo – technicznych. Dotyczyło to każdego uczestnika kampanii: „Przed wyruszeniem na bitwę wódz wydaje rozkazy, aby każdy człowiek przygotował trzydniową rację żywności”. Widział ścisły związek pomiędzy stanem posiadanych zasobów, a sprawnością działania i zdolnością bojową wojsk, bowiem w jego mniemaniu posiadanie odpowiednich środków materiałowo – technicznych warunkowało pobicie przeciwnika: „Jeżeli ktoś idzie na wojnę, nie mając żadnego zaplecza, a mimo to odnosi niewielkie zwycięstwo, to zawdzięcza to wpływowi gwiazd”.

Według Sun Pina, w ocenie i porównaniu sił przeciwnika i własnych, powinno się ująć takie składniki ich potencjału bojowego jak: zaopatrzenie, liczebność, uzbrojenie i wyposażenie, organizację oraz wykszolenie, bowiem są one determinantami osiągnięcia zwycięstwa. Pisał następująco, Taktyka stanowi:

- „jeśli wasze zapasy nie dorównują tym, które posiada wróg, nie wciągajcie go w długą walkę
- jeżeli liczba waszych żołnierzy nie dorównuje ich, nie stawajcie do walki
- jeżeli wasza broń i wyposażenie nie dorównuje ich, nie współpracujcie z nimi na zamkniętym terenie
- jeżeli wasze zorganizowanie nie dorównuje ich, nie stawajcie do walki szerokim frontem
- jeżeli wasze wykszolenie nie dorównuje ich, nie przeciwstawiajcie się ich sile.

Jeżeli tych pięć kryteriów jest jasnych, armia może bez przeszkód nacierać”.

Aby zapobiec przerwom w dostawach wynikłych z oderwania się wojsk od źródeł zaopatrzenia, bądź zawładnięcia nimi przez przeciwnika, Sun Pin postulował rozśrodkowanie składów i dywersyfikację dostaw, gdyż „Liczne źródła zapasów i rozproszone rezerwy to metody ułatwiania sobie zwycięstwa”.

Analizy przeprowadzone przez Sun Pina dowodziły, że armia, która budzi szacunek, łatwiej może pokryć swoje potrzeby niż ta, z którą się nikt nie liczy: „Jeżeli armia dwukrotnie okazuje respekt – nigdzie nie zdobędzie prowiantu, a gdy czterokrotnie – nie będzie mieć pożywienia”. W przypadku, gdy armia wroga „jest strachliwa i podejrzliwa” radził, aby między innymi „utrudniać im dostawy zapasów”, co wpłynie na obniżenie i tak niewielkiego zapasu do walki.

W rozdziale *Dziesięć pytań* Sun Pin mówi: „Atakujcie pozycje, których będą musieli bronić”. Lista newralgicznych celów, zmuszających przeciwnika do „pośpiechu”, obejmuje zapasy (żywność), wodę, brody, drogi, wąwozy, łatwy teren i to wszystko, „co on sobie ceni”. Gdy armia zmierza ku nim, zmusza przeciwnika do koncentrowania obrony na tych punktach i zasobach, bowiem warunkują one jego przetrwanie, jeśli zaś je atakuje i zdobywa, to uniemożliwia przeciwnikowi ich wykorzystanie, a więc dezorganizuje jego działania. „Obszar doszczętnie spalony” był dla niego „terenem śmiertelnym” – pozbawionym zasobów niezbędnych do zaspokojenia potrzeb wojsk, dlatego radził: „można atakować wojska, które go zajmują”, bowiem był przekonany, że muszą być one osłabione. W celu przerwania dostaw do wojsk przeciwnika, przewidywał stosowanie „rydwanów i ognia, podczas ataków na transporty z zapasami”.

W swoich rozważaniach podkreślał obowiązek, ciążyący na dowódcach i oficerach administracyjnych, oszczędnego wykorzystania i zużycia zasobów podczas wojny: „Ludzie wodza muszą brać odpowiedzialność nawet za rozbite rydwany i zmęczone konie, ponieważ oni dostarczają środków do skutecznego ataku”. Potrzeba ograniczenia marnotrawstwa odzwierciedla jego przekonanie, że wojna nie uzasadnia trwonienia pieniędzy, bądź majątku. Postuluje, aby wydzielać zasoby odpowiednie do zadań przewidzianych do wykonania. „Jeżeli generał ulokuje się na przełęczach, w mocnych punktach, oni zapewniają środki, aby to ulokowanie było respektowane i zapewniają, aby siły były adekwatne”. Wynika z tego, że ściśle określone zasoby mają być dostępne, gdy stają się konieczne⁶.

Podstawową konkluzję, wyłaniającą się z *Metod wojskowych* Sun Pina, można odnieść do sfery: wojskowej (nie stawać do walki z siłami i środkami, które nie dorównują siłom i środkom przeciwnika⁷) oraz cywilnej (nie konkurować produktami i usługami, które nie dorównują produktom i usługom konkurencji).

¹ Dr hab. M. Skarzyński jest pracownikiem Zakładu Organizacji i Zarządzania Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu oraz Instytutu Zarządzania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu (*przyp. red.*).

² Inaczej Sun Bin.

³ Znanie także, jako *Sztuka wojenna*, chociaż tytuł *Sztuka walki* jest bardziej odpowiedni, dlatego że dzieło to odnosi się do praktycznych zagadnień walki. *Sun Zi*, http://pl.wikipedia.org/wiki/Sun_Zi, 14.11.2010.

⁴ Zob. M. Skarzyński, Sun Tzu – rozważania o logistyce, „Logistyka” nr 3/2011, s. 84.

⁵ *Sun Bin*, http://pl.wikipedia.org/wiki/Sun_Bin, 14.11.2010; R. E. Dupuy, T. N. Dupuy, *Historia wojskowości. Starożytność-średniowiecze*, D. W. Bellona, O. W. Rytm, Warszawa 1999, s. 37.

⁶ Sun Tzu, Sun Pin, *Sztuka wojny*, Wyd. Helion, Gliwice 2004, s. 176, 208, 217, 218, 252, 254, 278, 284, 286, 300, 302.

⁷ Tamże, s. 285.